

Příloha B

textové části Územní studie „Jižní čtvrť“

PROVĚŘENÍ POTŘEBY ZÁKLADNÍ OBČANSKÉ VYBAVENOSTI – ŠKOLSTVÍ (ZŠ, MŠ)

Požadavek pořizovatele, cit.: *„Na základě nových bilancí doložte zajištění základní veřejné vybavenosti (zejména ZŠ, MŠ a další) s ohledem na optimální docházkové vzdálenosti a proveďte návrh možného řešení“*

VÝCHODISKA

Územní studie posoudila současný stav veřejné vybavenosti v tzv. širším centru a (ve vztahu k propočtu nárůstu počtu obyvatel v řešeném území) předpokládá, že současná nabídka základní občanské vybavenosti (a to jak spektrum služeb, tak jejich kapacita) pokryje i budoucí poptávku. Nedostačující jsou pouze volné kapacity mateřských a základních škol, proto je potřeba základní občanské vybavenosti pro školství (MŠ a ZŠ) v této textové příloze B prověřena. V řešení územní studie jsou pro umístění nové veřejné vybavenosti (ZŠ) vytipovány vhodné lokality, resp. navrženy stavební plochy.

Územní studie navrhuje, aby alespoň 30 % výměry HPP budov ve smíšených plochách v řešeném území bylo využito pro rezidenci. Záměrně přitom neodlišuje trvalé bydlení, od jiných forem bydlení či ubytování. Pro zjednodušení pohledu vychází řešení územní studie i následující prověření a výpočty ze dvou premis:

- Právě 30 % výměry HPP v nové zástavbě bude sloužit pro bydlení trvale žijících osob.
- Z ploch využitých pro bydlení připadá na 1 obyvatele v průměru 40 m².

Transformace řešeného území má probíhat ve třech etapách:

- I. etapa zahrnuje výstavbu, která nevyžaduje soutěž a není podmíněna realizací ŽUB, resp. odstraněním stávajících kolejíšť.
- II. etapa zahrnuje výstavbu, která je podmíněna architektonickými, urbanistickými nebo dopravními soutěžemi a z nich vyplývajícími požadavky.
- III. etapa zahrnuje výstavbu podmíněnou odstraněním stávajících, po přestavbě nefunkčních kolejíšť a dopravních staveb.

(Schéma etapizace je vloženo do textu územní studie, do kap. 3.9. Schéma rozdělení řešeného území do zón a bloků je uvedeno např. v grafické příloze P.1.)

Následující tabulka zachycuje postupný nárůst počtu trvale žijících obyvatel v řešeném území – je členěno podle etap a jednotlivých zón.

označení bloku	celková plocha bydlení v m ² při min. IPP	celková plocha bydlení v m ² při max. IPP	min. počet obyvatel trvale žijících (40 m ² /os)	max. počet obyvatel trvale žijících (40 m ² /os)
zóna A	91.131	118.832	2.278	2.971
zóna A – I. etapa	70.481	92.282	1.762	2.389
zóna A – II. etapa	16.663	21.424	417	536
zóna A – III. etapa	3.987	5.126	100	128
zóna B	72.914	93.784	1.823	2.345
zóna B – I. etapa	33.825	40.977	846	1.024
zóna B – II. etapa	22.304	31.225	558	781
zóna B – III. etapa	16.786	21.582	420	540
zóna C	70.303	91.603	1.758	2.290
zóna C – I. etapa	45.130	56.775	1.128	1.527
zóna C – II. etapa	19.011	25.586	475	681
zóna C – III. etapa	6.161	9.242	154	231
zóna D	56.006	85.270	1.400	2.132
zóna D – I. etapa	38.852	59.540	971	3.375
zóna D – II. etapa	17.153	25.730	429	750
zóna D – III. etapa	0	0,0	0	0
zóna E	20.000	28.000	500	733
I. ETAPA			4.707	8.315
II. ETAPA			1.878	2.748
III. ETAPA			1.173	1.632
CELKOVÉ HODNOTY			min. POČET TRVALE ŽIJÍCÍCH OBYVATEL	max. POČET TRVALE ŽIJÍCÍCH OBYVATEL
JIŽNÍ ČTVRŤ			7.759	12.694

PODKLADY

Koncepce obecního školství do roku 2020 (dále též „koncepce“) je strategický dokument v zóna školství na úrovni města Brna (zpracovatel: OŠMT MMB, dostupná je na www.brno.cz). Řešené území zasahuje do dvou městských částí, MČ Brno-jih a MČ Brno-střed.

K městské části Brno-jih koncepce uvádí, cit.: „Na území městské části jsou v současnosti dvě základní školy a šest mateřských škol (celkem 15 tříd). Naplněnost ZŠ je 57 %, naplněnost MŠ je 99 %. Ke dni Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 žilo v této MČ 9 690 obyvatel, z toho dětská složka populace tvořila 11,3 % ... Současná naplněnost základních škol je 56 %, takže je zde dostatečná kapacita pro případný nárůst obyvatel. Mateřské školy jsou nyní plně obsazeny, zvýšenou poptávku po umístění dětí do MŠ řeší přístavba MŠ Zelná 70, další možnosti lze spatřovat v nástavbě MŠ Záhumenice (2 třídy).“

Školství v městské části Brno-střed hodnotí koncepce takto, cit.: „Na území městské části je v současnosti 6 základních škol, 5 základních škol s MŠ (10 tříd) a 19 mateřských škol (celkem 58 tříd). Naplněnost ZŠ je 78 %, naplněnost MŠ je 93 %. Ke dni Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 žilo v této městské části 64 316 obyvatel, z toho dětská složka populace tvořila 11,4 %... V oblasti předškolního vzdělávání jsou kapacity mateřských škol v této MČ převážně zaplněny už i proto, že mnoho rodičů z okrajových městských částí využívá tato zařízení v návaznosti na vlastní zaměstnání. V oblasti základních škol se naplněnost nachází v intervalu 70-100 %, takže zde není nutné činit nějaká zásadní opatření.“

Veřejná databáze Českého statistického úřadu (dostupná na vdb.czso.cz) ve vybraných ukazatelích pro územně analytické podklady uvádí pro město Brno údaje o počtu obyvatel a podílu osob ve věkové kategorii do 14 let.

	2014	2015	2016	2017	2018
Počet obyvatel	377.440	377.028	377.973	379.527	380.681
Přirozený přírůstek	650	352	625	500	513
Saldo obyvatel	-718	-764	320	1054	641
Podíl obyvatel ve věku 0-14 let na celkovém počtu obyvatel	14.4 %	14.7 %	14.9 %	15.2 %	15.4 %
Počet obyvatel ve věku 0-14 let	54.492	55.325	56.413	57.598	58.672

Geoportál GIS Brno (dostupný na gis.brno/portal/) znázorňuje spádovost základních škol a mateřských škol. Řešené území je rozděleno do spádových oblastí 3 základních škol:

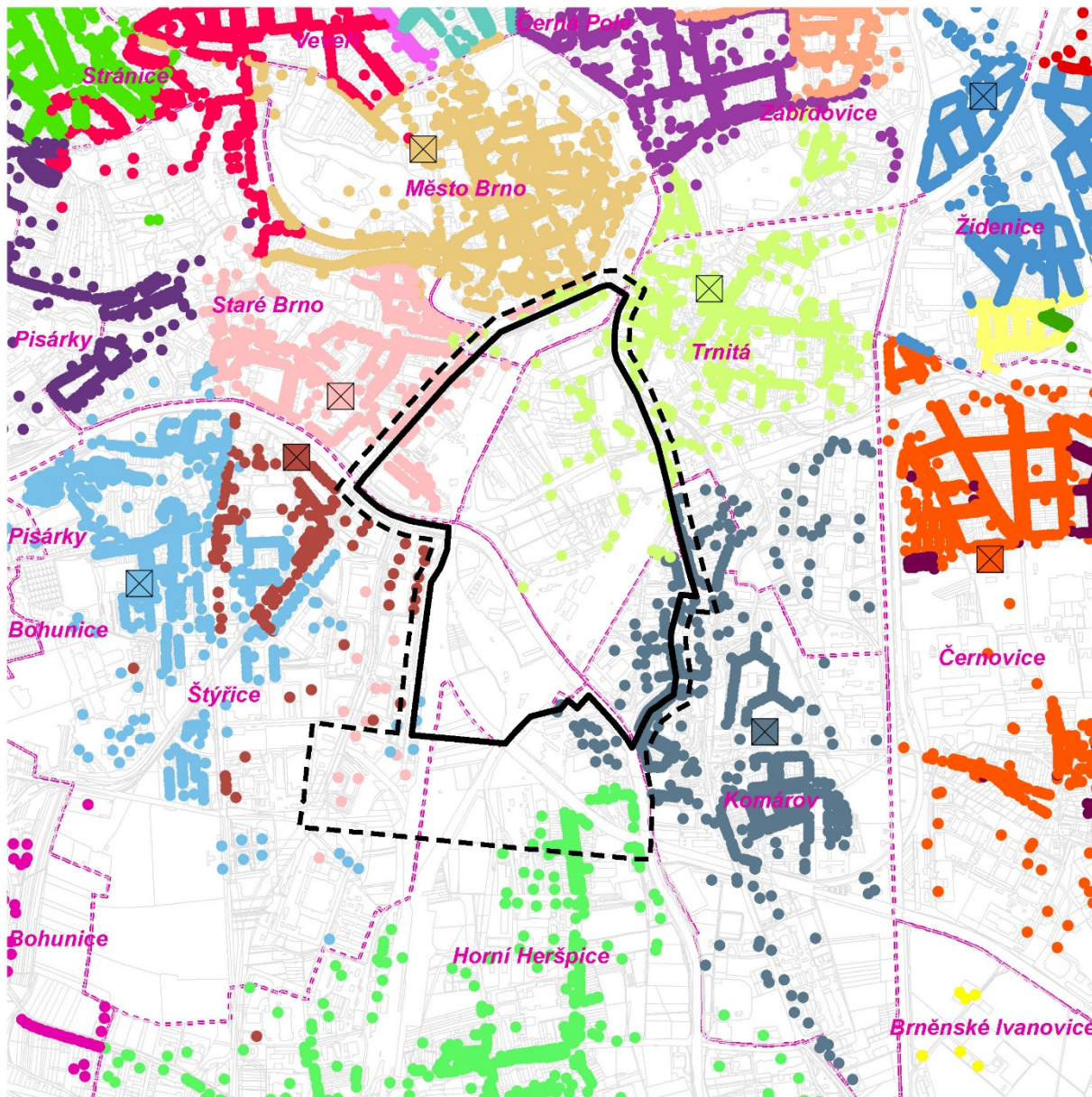
- Základní škola a mateřská škola Křídlovická 30b je spádovou ZŠ pro oblast Nové sady (ve schématu vyznačena růžově),
- Základní a mateřská škola Křenová 21 je spádovou školou pro celou oblast Trnitá a pro severní okraj Komárova, (ve schématu vyznačena světle zeleně)
- Základní škola Tuháčkova 25 je spádovou školou pro Komárov (ve schématu znázorněna tmavě modře).

Řešené území je rozděleno do spádových oblastí 4 mateřských škol:

- Mateřská škola Soukenická 8 je spádovou školkou pro většinu oblasti Nové sady a pro střední část Trnité (ve schématu vyznačena fialově).
- Základní a mateřská škola Křídlovická 30b je spádovou mateřskou školou pro západní okraj zóny Nové sady a pro západní část Trnité (ve schématu modrou barvou).

- Mateřská škola Mlýnská 27 slouží jako spádová mateřská škola pro východní část Trnité a také pro severní okraj Komárova (ve schématu znázorněna tmavě zeleně).
- Mateřská škola Klášterského 14 je spádovou MŠ pro Komárov (ve schématu černou barvou).
- Mateřská škola, Záhumenice 1 má rozsáhlou spádovou oblast, náleží k ní (značně vzdálená) ulice Hradlová v zónai Komárov (ve schématu žlutě).

ZÁKLADNÍ ŠKOLY A JEJICH SPÁDOVÉ OBLASTI

Obr. 42 Základní školy a jejich spádové oblasti. Černou plnou linií hranice řešeného území, čárkovanou černou linií dotčené území. Základní školy barevný čtverec, adresní body spádové oblasti vyznačeny barevnými body v téže barvě jako spádová škola.

MATEŘSKÉ ŠKOLY A JEJICH SPÁDOVÉ OBLASTI

Obr. 43 Mateřské školy a jejich spádové oblasti. Černou plnou linií hranice řešeného území, čárkovanou černou linií dotčené území. Mateřské školy barevný čtverec, adresní body spádové oblasti vyznačeny jako barevné body v téže barvě jako spádová mateřská škola.

Statistika – školní rok 2018/2019 (zpracovatel: OŠMT MMB)

Městská část	Základní škola	Počet tříd	Celkový počet žáků	Průměr dětí ve třídě	Spádová ZŠ pro řešené území
Brno-jih	ZŠ Tuháčkova 25	17	367	21,59	ano
Brno-střed	ZŠ a MŠ Křídlovická 30b	28	709	25,32	ano
Brno-střed	ZŠ a MŠ Křenová 21	11	197	17,91 **	ano
Brno-střed	ZŠ Bakalovo nábreží 8	26	723	27,81	ne
Brno-střed	ZŠ a MŠ Husova 17 *	22	522	23,73	ne

Pozn.: * Pod ZŠ a MŠ Husova 17 spadá i ZŠ Rašínova 3, ** dle informace OŠMT MMB je kvůli zkvalitnění výuky v sociálně znevýhodněných lokalitách ve třídách nižší počet žáků – proto je průměr dětí ve třídě nižší.

Městská část	Mateřská škola	Počet tříd	Celkový počet žáků	Průměr dětí ve třídě	Spádová MŠ pro řešené území
Brno-jih	MŠ Klášterského 14	5	100	20,00	ano
Brno-jih	MŠ Kšírova 3	1	25	25,00	ne
Brno-jih	MŠ Slunná 25	1	24	24,00	ne
Brno-jih	MŠ Záhumenice 1	2	50	25,00	ano
Brno-střed	MŠ Křenová 76a	2	52	26,00	ne
Brno-střed	MŠ Mlýnská 27 *	1	21	21,00	ano
Brno-střed	MŠ Skořepka 5	2	48	24,00	ne
Brno-střed	MŠ Jánská 22 *	1	25	25,00	ne
Brno-střed	MŠ Pellicova 4	6	129	21,50	ne
Brno-střed	MŠ Soukenická 8	2	40	20,00	ano
Brno-střed	MŠ Křídlovická 30b *	2	41	20,50	ano
Brno-střed	MŠ Nádvoří 3	4	100	25,00	ne

Pozn.: * MŠ při základní škole

Ze statistiky OŠMT MMB vyplývá, že spádové mateřské školy i mateřské školy v navazujícím území sice pokrývají současnou potřebu, ale jejich kapacita je v současné době naplněna. Spádové základní školy pokrývají současnou potřebu řešeného území a mají možnost navýšení počtu žáků. Ve vztahu k propočtenému nárůstu počtu obyvatel v řešeném území je ale jejich kapacita nedostačující.

Zásady pro zajištění základní veřejné vybavenosti (MŠ, ZŠ) při bytové výstavbě na území města Brna (dále též „zásady SMB“) jsou rozpracovaný dokument města Brna, který má v budoucnu sloužit jako podklad pro plánování bytové výstavby vyvolávající potřeby základní veřejné vybavenosti.

Pro plánování mateřských škol navrhuje následující urbanistické ukazatele, cit: „... Spádové území školy je dáno docházkovou vzdáleností, která u mateřské školy nemá přesahovat 400 m – 500 m (tj. asi 10 – 15 minut dětské chůze) ... Při volbě pozemku u mateřských škol je doporučeno počítat s 30 m² nezastavěné plochy na 1 dítě, současná legislativa stanovuje minimálně 4 m² na dítě. Na 500 obyvatel je třeba vybudovat 20 míst (= 1 třída) v mateřské škole pro děti ve věku 3-6 let, přičemž jedna třída je neefektivní. Na 1.000 obyvatel 2třídní MŠ – přičemž SMB preferuje samostatný objekt, může být i součástí nějakého objektu, při vyřešení majetkoprávní náležitosti. Na 1.500 obyvatel 3třídní MŠ preferuje SMB samostatný objekt. Na 2.000 4třídní MŠ, preferuje SMB samostatný objekt.“

Pro plánování základních škol navrhuje ukazatele, cit.: „Základní kapacitní jednotkou je jedna třída. Třídy se naplňují zpravidla do počtu 30 žáků. Většina základních škol je zřizována s úplným počtem 1. – 9. ročníků, většinou v ucelených násobcích, čímž vzniká velikostní řada základních škol o 9, 18, 27 třídách (nejsou vyloučeny ani s větším počtem tříd). Mimo škol s plným počtem ročníků lze navrhovat samostatné základní školy s 1. – 5. ročníkem o velikostech 5 a více tříd, základní školy s 6. – 9. ročníkem o velikostech 12 a více tříd. Urbanistické ukazatele: Při tvorbě záměru výstavby v první fázi zpracování je možno použít pro předběžné stanovení kapacity školy průměrný urbanistický ukazatel 100-110 žáků/1000 obyvatel. Docházková vzdálenost je závislá na charakteru osídlení, zvyklostech obyvatel, komunikační síti atd. Obecně platí, že pro žáky 1. stupně by neměla být vyšší než 800 m (tj. 10 – 12 minut dětské chůze). Pro žáky 2. stupně lze docházkovou vzdálenost

přiměřeně zvětšit v souladu se zajištěním bezpečné docházky nebo dojížd'ky veřejnými dopravními prostředky... Pravidla výstavby nových objektů, pokud není volná kapacita v okolních školských objektech: nad 3 500 obyvatel vybudování neúplné ZŠ 1. - 5. ročník, nad 8 000 obyvatel vybudování úplné ZŠ 1. -9. ročník."

PROVĚŘENÍ

I. etapa	max. počet trvale bydlících obyvatel	podíl obyvatel ve věku 0-14 (dle ČSÚ 15,4 %)	počet tříd MŠ (dle zásad SMB, 20 dětí ve třídě)	počet žáků ZŠ (dle zásad SMB)	vybudování neúplné či úplné ZŠ (dle zásad SMB)
oblast A	2389	368	5	263	
oblast B	1024	158	2	113	
oblast C	1527	235	3	168	
oblast D	3375	520	7	371	
oblast E	0	0	0	0	
Jižní čtvrt'	8315	1281	16	915	úplná ZŠ 1.-9. ročník

II. etapa	max. počet trvale bydlících obyvatel	podíl obyvatel ve věku 0-14 (dle ČSÚ 15,4 %)	počet tříd MŠ (dle zásad SMB, 20 dětí ve třídě)	počet žáků ZŠ (dle zásad SMB)	vybudování neúplné ZŠ úplné ZŠ (dle zásad SMB)
oblast A	2925	450	6	322	
oblast B	1805	278	4	199	
oblast C	2208	340	4	243	
oblast D	4125	635	8	454	
oblast E	0	0	0	0	
Jižní čtvrt'	11063	1704	22	1217	z I. etapy úplná ZŠ 1.-9. ročník

III. etapa	max. počet trvale bydlících obyvatel	podíl obyvatel ve věku 0-14 (dle ČSÚ 15,4 %)	počet tříd MŠ (dle zásad SMB, 20 dětí ve třídě)	počet žáků ZŠ (dle zásad SMB)	vybudování neúplné ZŠ, úplné ZŠ (dle zásad SMB)
oblast A	3053	470	6	336	
oblast B	2345	361	5	258	
oblast C	2439	376	5	268	
oblast D	4125	635	8	454	
oblast E	733	113	1	81	
Jižní čtvrt'	12695	1955	25	1396	z předchozích etap úplná ZŠ 1.-9. ročník, doplněna o třídy 1.-5. ročníku anebo další neúplnou ZŠ (1. -5. ročník)

VYHODNOCENÍ

- V I. etapě má dojít k největšímu nárůstu počtu obyvatel v řešeném území (nad 8 tisíc obyvatel). V tomto období by měly být využity volné kapacity v ZŠ ve spádových oblastech a souběžně s probíhající výstavbou (a aktuální potřebou) by nejlépe přímo v řešeném území měla být vybudována úplná základní škola (pro 1. až 9. ročník).

- Postupný nárůst počtu dětí předškolního věku by měl být saturován v I. etapě vybudováním 16 tříd (po 15 až 20 dětech) v MŠ, v II. etapě doplněním dalších 6 tříd (tzn. celkový počet 22 tříd v MŠ) a ve III. etapě dalších 3 tříd (tzn. na celkový počet 25 tříd).
- Kapacita úplné základní školy (pro 1. až 9. ročník) by měla být dostačující i pro nárůst počtu žáků v II. etapě. Ve III. etapě, pokud by počet obyvatel řešeného území přesáhl 11 500, by k existující úplné základní škole měla přibýt další neúplná základní škola (1. až 5. ročník) anebo by úplná základní škola (z I. etapy) měla být rozšířena o další třídy I. stupně (1. až 5. ročník).

Protože propočty míst v MŠ i v ZŠ vychází z maximální zastavěnosti území a protože zásady SMB záměrně navyšují potřebu míst, je potřeba nových tříd v mateřských školách a nových základních škol hrubě orientační. **Vždy je nutné vycházet z aktuální situace v řešeném území. Výpočet slouží výhradně jako podklad pro řešení územní studie,** a to pro vymezení návrhových stavebních ploch, které jsou určeny pro veřejnou vybavenost (školství) nebo její realizaci připouští.

ZÁVĚR

Podmínky využití návrhových smíšených ploch obchodu a služeb, a jádrových tj. smíšených ploch centrálního charakteru umožňují využití pro školství (a to jak nových staveb, tak využití částí stavebních souborů s jinou hlavní funkcí). Vhodné je např. **umístění mateřských škol ve stavebních souborech s jiným využitím** – tuto variantu (dle předběžné konzultace) akceptuje i OŠMT MMB, který je v navazujícím řízení příslušným dotčeným orgánem.

V bloku A3 se na pozemcích Jihomoravského kraje nachází Střední škola potravinářská, obchodu a služeb Brno. Blok A3 je v územní studii vymezen jako návrhová jádrová, tj. smíšená plocha centrálního charakteru. V textu územní studie, v kap. 3.2 Návrh, je **k ochraně zastoupení veřejné občanské vybavenosti (pro školství) v této části řešeného území stanovena zásada „zachování minimální nezměněné výměry pro školství“**. Vzhledem k výhodné poloze a s přihlédnutím k vlastnictví okolních pozemků (ve vlastnictví města, jím zřízených organizací, kraje a státu) je **území navazující na areál střední školy (tj. severovýchodní část bloku A3) vhodné pro umístění nové základní školy v I. etapě transformace.**

Ke školským účelům lze využít také blok A2, který je návrhovou jádrovou, tj. smíšenou plochou centrálního charakteru, a je předurčen pro umístění významné stavby.

V územní studii je v **západní části zóny A (bez označení stavebního bloku) vymezena návrhová plocha pro veřejnou vybavenost (bez specifikace funkčního typu), kterou lze využít pro umístění základní a mateřské školy pro celé řešené území.** Využití bloku je ale zařazeno až **do III. etapy** transformace, neboť závisí na přesunu nádraží, odstrojení kolejí a zčásti i odstranění náspu.